

ib. Aliud de delicto facti transeuntis, *ib.* Requiritur insuper ad inquisitionem specialem, ut fiat præsente reo, 36. Et eidem tradantur articuli, seu capitula, una cum depositione, et nominibus testium, *ib.* Apud regulares tamen nomina testium non communicantur, et subinde nec apud sæculares, *ib.* Debent etiam exprimi circumstantiæ delicti, *ib.* Inquisitio specialis criminalis quo ordine fieri debeat, *ib.* Si aliquid requisitorum, vel ordo omittitur, processus reclamante reo, est nullus, 37. Limitatur in processu regularium, *ib.* Si reus non reclamatur, valet processus, *ib.* Quando reus semel confessus est in iudicio crimen sine tortura, non amplius potest reclamare contra nullitatem processus, *ib.* Ni abesset notitia corporis delicti, *ib.* Deductio practica consolatoria pro iudicibus, *ib.* Inquisitio criminalis specialis quos pariat effectus respectu rei, *ib.* Durante inquisitione non potest reus promoveri ad honores, ordines, etc., *ib.* Confessus vel convictus condemnari potest non tantum extraordinaria, sed etiam ordinaria pœna, 38. Inquisitio mixta, an et quando institui possit, ac debeat, 28. Mixta seu generalis secundum quid respectu personæ debet institui, si jam constat de delicto, *ib.* Aperit viam ad inquisitionem specialem, *ib.* Potest institui, etsi certe non constet de delicto, *ib.* Inquisitio mixta, quæ est generalis respectu criminum et specialis respectu delinquentis, pariter fieri potest, *ib.* Non autem judicialiter, 29.

INQUISITORES FIDELI, et officium inquisitionis, unde, et quid, qualemque potestatem habeant iudicandi, et procedendi in causa hæresis, VI, 321. Episcopi in suis diocesisibus sunt inquisitores nati, 322. In locis ubi non viget officium inquisitionis, episcopi soli gaudent omni facultate inquisitionum, *ib.*

IN RE COMMUNI potior est conditio prohibentis, VII, 130. Quid dicatur res communis, 131. Fallentias, *ib.*

INSPECTIO impotentium ad probandam impotentiam per quos? et quomodo fieri debeat, V, 478. Inspectione oculari fit probatio, II, 517. Et quæ ad hæc requirantur, *ib.* Vide infra *Ocularis inspectio*.

INSTANTIA quid, et quando incipiat, ac finiatur, II, 469. Et qualiter differat a processu, *ib.* et 170. Instantia causarum, quando finiatur, *ib.* Perit duobus modis, *ib.* Referuntur casus, in quibus perit instantia per absolutionem ab observatione iudicii, *ib.*, 471. Instantia de jure civili perimitur ex lapsu triennii, *ib.* Secus spectato jure canonico, *ib.* Perempta instantia pereunt acta iudicii, 497. Post lapsum biennii, vel triennii, an pereat instantia, III, 271.

INSTITUTIO in beneficiis et instituere quid et quotuplex, IV, 44. Sumitur late, *ib.* et proprie, 13. Quomodo differat a collatione et presentatione, *ib.* Alia est collativa seu verbalis, *ib.* Alia auctorizabilis, *ib.* Alia corporalis seu realis, *ib.*

Quæ alio nomine vocatur investitura, installatio, etc., 16. Institutio canonica quæ, *ib.* Requisita ad eam, *ib.* Præsenti a patrono an necessario sint instituendi, *ib.* Debent prius examinar et quomodo, *ib.* Nisi sint præsenti ab universalitate ad beneficium simplex, 17. Secus si ad ecclesiam parochialem, *ib.* Notorie litterati excipiuntur ab examine, et adhuc alii, 18. In parochialibus est de necessitate, non item in beneficiis simplicibus, *ib.* Institutio hæredis. Vide *Hæredis institutio*.

Institutio auctorizabilis an possit archidiacono, vel aliis prælatis episcopo subjectis vi consuetudinis aut præscriptionis competere, 21. Institutio corporalis de jure pertinet ad archidiaconum, 22. Secus de consuetudine multorum locorum, *ib.* Institutionis corporalis et verbalis ritus quid, 22.

INSTITUERE et institutio quibus competat, *ib.* Collativa pertinet ad episcopum loci, *ib.* Item ad vicarium generalem, et capitulum sede vacante, quoad præsentes a patronis, *ib.* Aliis inferioribus non competit institutio de jure, 19. Bene tamen ex privilegio, *ib.* Ac fundatione, *ib.*, qualiter, *ib.* Item ex consuetudine, *ib.* Atque præscriptione, *ib.* Competit etiam illis, qui Ecclesiam pleno jure sibi subjectam habent, 20. Laicis nullo modo competit institutio in beneficiis, *ib.* Pœnæ instituentis laici, et instituti ab eo, *ib.* Institutio auctorizabilis de jure pertinet ad episcopum, *ib.* Nisi prælatus inferior habeat jurisdictionem quasi episcopalem privative ad episcopum, 21.

Instituendi in beneficiis quoniam sint, 26. Laici institui non possunt, *ib.* Clerici possunt institui in beneficiis certum ordinem requirentibus, libet istum nondum habeant, *ib.* Dummodo tempore requisitio acquirere valeant, *ib.* Regulariter institui possunt et debent viri litterati et idonei undecumque venientes, *ib.* Limitatur in beneficiis patrimonialibus, 27. Quot institui possint ac debeant in collegiis clericorum ac monasteriis regularium, *ib.* Intra quod tempus fieri debeat institutio præsentatorum in beneficio, ac confirmatio electorum, 28. Quid si institutio plus justo differatur, *ib.*

INSTITUTUS in beneficio quoad titulum non potest propria auctoritate possessionem capere, 24. Bene tamen accedente consensu superioris, *ib.* Quid possit verbaliter institutus in beneficio, *ib.* Possessionem beneficii propria auctoritate apprehendens, quomodo puniatur, *ib.* Violenter occupans beneficium amittit jus, si quod in illo habeat, 25. Institutus verbaliter acquirit jus in re etiam ante traditionem possessionis, 29. Postquam acceptavit institutionem, *ib.* Quæ acceptatio potest fieri etiam ab alio ejus nomine, *ib.* Dummodo is habeat ad hoc speciale mandatum, 30. Alias acquiritur præsenti absentanti solummodo jus ad rem, *ib.* Quod per episcopum auferri, vel revocari non potest, *ib.* Secus est in donatione, et quare, *ib.* Investitus corporaliter, seu realiter, acquirit actualem possessionem beneficii, *ib.*

Nullus se ipsum instituere potest, 31. Neque per delegatum a semetipso, *ib.*

INTRUMENTUM notarii, in cujus uno capitulo reperitur falsitas, an probetur in totum, etiam quoad capitulo separata, I, 255. Instrumentis, v. g. testamentis, error latinitatis non præjudicat, *ib.* Disparitas inter instrumenta notariorum, et rescripta apostolica, *ib.* Error in nomine, vel pronome, non vitiat instrumenta, si constet de corpore, *ib.* Secus si per talem errorem dispositio reddatur incerta, 256. Quid, si instrumentum in quo resura existit adhuc clausum exhibeatur ordinario, 258. Aut reperiat penes adversarium, *ib.* Aut corroboretur per vivam vocem testium, *ib.* Prætextu instrumentorum de novo repertorium, non potest rescindi transactio, II, 75. Instrumentum non impugnatur per probationem præsumptivam, 528. Instrumenta ut a reo sibi exhibeantur ad probandam suam intentionem, an actor petere possit, 537. Instrumenta nova possunt produci etiam post publicationem attestatorum, 538 et 539. Disparitas inter productionem testium et instrumentorum, *ib.* Instrumenta de novo reperta possunt produci post conclusionem in causa, 541. In instrumentis sæcularium clerici non possunt esse testes, can. *Quamquam*, 4, q. 2, III, 14. Instrumenta publica, in quibus notarius attestatur de rebus a se visis, vel coram se gestis, faciunt probationem probatam, 22. Quid si testis asserat, se non ita dixisse, sicut notarius scripsit, *ib.* Instrumentorum appellatione continentur testes, 73. Proprie tamen aliud sunt instrumenta, aliud testes, *ib.* Instrumenta, vel testes adversario subtrahent, ex hoc solo causam non perdit; ostendit tamen, quod iniquam foret causam, *ib.*

Instrumentorum nomine large loquendo ea omnia accipiuntur, quibus causa instrui potest, 80. Instrumentum largissime acceptum, comprehendit etiam utensilia domus, etc., *ib.* Instrumentum strictè, quid, *ib.* Aliud est publicum, et aliud privatum, *ib.* Instrumentum publicum generatim, quid, et quæ ejus species, *ib.* Instrumentum publicum specialius loquendo, quid, 81. Instrumentum privatum, quid, *ib.* Differentia inter instrumenta publica, et privata, *ib.* Instrumentum publicum in prima figura, quod, *ib.* Probat pene, etiam absque aliis adminiculis, *ib.* Nisi quis possit illud arguere de falso, *ib.* Instrumenta privata regulariter valent in præjudicium scribentium, non vero ad eorum commodum, etc., *ib.* Instrumentum omnino privatum, quod, et an aliqua fides eidem sit adhibenda, 106. Instrumentum originaliter privatum habens aliquod supplementum, dicitur instrumentum publicum, *ib.*

Instrumentum authenticum, et non authenticum, quod, 81. Inter instrumentum publicum, et authenticum, an sit differentia, 82. Differunt tanquam superius et inferius, *ib.* Frequenter tamen sumuntur pro synonymis, *ib.* Ad instru-

mentum publicum, quæ solemnitates requirantur, *ib.* Debet illud continere invocationem divini numinis, *ib.* Ac in eo apponi annus Dominicæ Incarnationis, *ib.* Item mensis, et dies anni, *ib.* Atque indictio, *ib.* Item nomen Papæ, vel imperatoris, etc., 83. An etiam nomen consulis, *ib.* In eo debet exprimi locus, et quidem particularis, celebrati contractus, 84. Item nomina testium, *ib.* Testium tamen subscriptio non requiritur, *ib.* Ad validitatem instrumenti publici requiruntur ex parte notarii; et quæ, *ib.* Dictæ solemnitates in publicis instrumentis sunt servandæ; cur, 85. Omissio solemnitates de consuetudine requisitæ, vitiat instrumentum, *ib.* Instrumenta quæ habent sigillum authenticum, plene probant, 94. Instrumentum an aliquando probet absque apposito sigillo, 96. Vide infra *Sigillum*.

Instrumentorum productio, quid, 118. Et quando fieri possit, *ib.* Quid agendum, si instrumentum arguatur falsitatis, *ib.* Instrumentorum editio, quid, *ib.* Instrumenta, quibus aliquis in iudicio est usus, sunt edenda, 119. Et quidem in originali, *ib.* Originale tamen non tenetur quis relinquere apud acta, *ib.* Instrumenta naturaliter debent edi citata, et præsente parte adversa, *ib.* Instrumentum quo quis usus est in iudicio, totum debet legi audiente iudice, et parte adversa, *ib.* Si tamen super unico tantum capitulo moveatur quæstio, sufficit istud edere, seu parti ad scribendum dare, *ib.* Instrumentorum editiones debent fieri sine die: secus in editione rationum, 120.

Instrumenta sua, an reus teneatur edere actori ad fundandam ejus intentionem, 120. Si ipsis est usus in iudicio, tenetur eadem edere, 119. Secus, quando ipsis non est usus in iudicio, saltem regulariter loquendo, 120. Actor tamen tenetur edere reo instrumenta ad fundandam hujus exceptionem, et cur, *ib.* Instrumenta communia tenetur reus edere actori petenti; et si iudex ea non faciat edi, licite appellatur, 121. Instrumenta pluribus modis dicuntur communia; videlicet, ratione proprietatis, *ib.* Ratione materiæ, *ib.* Et ex natura negotii, *ib.* Regula illa: *Reus non tenetur actori sua propria instrumenta edere*, plures patitur limitationes; et quas, *ib.* Reus tenetur edere sua instrumenta fisco agenti contra illum, *ib.* Privilegium istud extenditur ad ecclesias, hospitalia, aliaque loca pia, etc., 122. Instrumenta, quibus modis generatim impugnari, et reprobari possint, *ib.* Possunt impugnari juxta omnia quatuor causarum genera, *ib.* Impugnatur instrumentum ad quæ attendere debeat, 123. Instrumentum a notario confectum, an valeat extra territorium ejus, a quo constitutus fuit, *ib.* Instrumenta confecta per Notarium putativum, an valeant, 124. Instrumenta confecta per notarium de crimine falsi condemnatum, an valeant, si fuerint facta ante ejus condemnationem, 126. Vide infra *Notarius*. Falsitas circa accidentalia non vitiat instrumentum, 127. Probatio per testes, an

sit validior probatione per instrumenta, *ib.* Probatio per instrumenta est extraordinaria, et artificialis, 128. Fides instrumentorum potest reprobari, atque elidi depositione testium, *ib.* Instrumentum inducit notorium, et facit rem manifestam; et qualiter, *ib.* Eandem vim obtinent tam fides instrumentorum, quam depositiones testium; et quomodo, 129. Testes plenam fidem faciunt in criminalibus: instrumenta vero directe non probant crimen, *ib.* Instrumenti valor stat eo usque, donec aliquid probabile contra illud afferatur, *ib.* Ubi requiritur scriptura ad substantiam actus, testes non sufficiunt, *ib.* Per testes instrumentarios qualiter possit impugnari, *ib.* Instrumentorum innovatio potest fieri, ne vetustate corrumpantur, 364.

Instrumentum publicum valet, *etsi* testes inscripti interea fuerint mortui, 131. Et quid si negetur esse genuinum talis notarii instrumentum, *ib.* Ad instrumentum impugnandum, quot requirantur testes eidem non inscripti, 131. Instrumentum potest per testes reprobari dupliciter; et quomodo, 132. Probata falsitate instrumenti circa unum punctum substantiale, tollitur fides ejus in totum, *ib.* Instrumentum æquivalet duobus testibus, et quomodo, 133. Præsumptio, quæ stat pro instrumento publici notarii, tollitur per contrariam depositionem testium, *ib.* Et quot testes præsertim extranei, sufficiant ad id reprobandum, 138. Cessante omni suspitione ex parte notarii et instrumenti, magis instrumento credi debet, quam testibus contra illud deponentibus, 134. Præsertim, si instrumentum sit antiquum, *ib.* Dantur aliqui casus, in quibus contra instrumenta non admittuntur testes; et qui, *ib.*

Instrumenta inter se contraria, an probent, *ib.* Quando producantur ab eadem parte, nihil probant, sed fidem sibi ad invicem derogant, *ib.* Sive sint publica, sive privata, *ib.* Disparitas inter testes, et instrumenta quoad hoc, 135. Instrumenta contraria quando producantur a diversis partibus, standum est digniori, *ib.* Si tamen concordari possunt, oportet ut inter se concordentur, *ib.* Alioquin absolvendus est reus; præterquam in causa liberali, *ib.*

Instrumentum ob factam in eo rasuram, an possit reprobari, *ib.* Potest id reprobari ob factam in parte substantiali rasuram; alias secus, *ib.* Pars substantialis instrumenti quæ, ob rasuram manu ejusdem notarii factam, aut de qua ipsemet attestatur, etc., non viliatur instrumentum, 136.

Instrumenti originalis amissio potest tripliciter fieri, *ib.* Et quid juris, quando instrumentum fuit amissum, *ib.* Tenor instrumenti amissi potest probari per testes dupliciter; et quomodo, *ib.* Et quid, si instrumentum factum adversarii v. g. illud dilacerantis, perit, 137. Quid agendum quando allegatur instrumentum, puta, extravaganis constitutio Papæ, de qua dubitatur, an sit authentica, *ib.* Vel rescriptum Papæ, quod videtur prava suggestionem obtentum, *ib.* Instrumento æquipa-

ratur præsumptio juris, 145. Ac proinde, ubi lex requirit probationem per instrumentum, sufficit præsumptio juris, quæ contraria probatione non eliditur, *ib.* Sententia lata ex falsis instrumentis, non transit in rem judicatam, 287. Sententia quæ transit in rem judicatam, non rescinditur prætextu instrumentorum de novo repertorum, 289.

Instrumentis noviter repertis renuntiatur per transactionem generalem antea factam, VII, 175.

Instrumentum falsum in uno censetur ex toto falsum, 90.

INTERDICTUM, prout sumitur pro constitutione ecclesiastica, quid, I, 106. Interdicti personaliter prohibentur eligere, si sunt denunciati, 387.

Interdicta, alio nomine appellantur, *judicia possessoria*, II, 344. Interdicta, unde sic dicantur, *ib.* Interdicti nomine non intelligitur hic censura ecclesiastica, *ib.* Interdictum in proposito, quid, *ib.* Differentiæ inter interdicta, et actiones, olim erant plures, *ib.* Hodie in effectu nulla remanet differentia, 345. Interdicta varie dividuntur, *ib.* Nempe ex parte rerum, quibus competunt, *ib.* Interdicta prohibitoria, restitutoria, et exhibitoria, quæ, *ib.* Interdicta mixta, quæ, *ib.* Aliæ interdictorum divisiones, 346.

Interdictum adipiscendæ possessionis, quid, et quotuplex, *ib.* Est triplex, *ib.* Interdictum *Quorum bonorum*, unde sic dicitur, *ib.* Quid, et quale sit, *ib.* Interdictum *Quorum legatorum*, *ib.* Et interdictum *Salvianum*, quid, *ib.* Interdictum retinendæ possessionis, quid, 347. Dividitur in interdictum *uti possidetis*, et in interdictum *utrobi*; et quid, *ib.* Interdicta hæc, quando locum habeant, *ib.* Quando de possessione constat, dantur alia remedia retinendæ possessionis; et quæ, *ib.* Interdictum recuperandæ possessionis, quid, *ib.* Appellatur interdictum *Unde vi*, *ib.* Interdictum hoc, quibus competat, 348. Interdictum *Unde vi*, pertinet solum ad res immobiles, *ib.* Non vero ad mobiles, *ib.* Nisi accessorie, seu nisi existerent in re immobili, *ib.* Præter interdictum *Unde vi* dantur plura remedia recuperandæ possessionis, *ib.* Quæ tamen non sunt interdicta, *ib.* In interdicto retinendæ possessionis, seu uti possidetis, si utraque pars contendat, probareque conetur se esse in possessione, quid juris, 369.

Interdicta duplicia, quæ, 371. In his fallit regula illa: Soli actori incumbit onus probandi, *ib.* Secundum formam interdicti: *Uti possidetis, ita possideatis*, quando iudex pronuntiare debeat, 372. In interdictis duplicibus uterque litigantium probare debet, 535.

Interdictum *Unde vi*, quale, 386. Datur ad duo, et quæ, *ib.* Et ad quantum tempus de jure civili, et canonico, 387. Interdictum *Unde vi*, solum competit spoliato sua possessione, *ib.* Et quidem rei immobilis, *ib.* Dummodo tempore spoliationis vere possederit, *ib.* Colono, inquilino, vel procuratore, de possessione rei immobilis domini sui vi dejecto, interdictum *Unde vi*, competit domino, non colono, etc., 388. Limitatur, nisi fuerit con-

ductor fundi, etc., ad longum tempus, *ib.* Solvuntur instantiæ, *ib.* Interdictum *Unde vi*, competit adversus eum, qui dejecit, vel spoliari jussit, aut spoliationem ratam habuit, 389. Et qui clam ordinavit dejectionem, aut ejus familia vi alterum possessione sua dejecit, *ib.* Et qualiter hoc postremum procedat, *ib.* An contra tertium possessorem, qui rem spolio ablatam scienter recepit, detur interdictum *Unde vi*, *ib.*

Interdictum seu vetitum Ecclesiæ, quatenus impedimentum, quid, et quomodo obliget, V, 484. Non irritat matrimonium, 485. Nisi Papa ponat clausulam irritantem, 486. Interdictum quid, et quotuplex, VI, 599. In sensu civili, *ib.* Et in sensu canonico quid, *ib.* Aliud est locale, idque vel generale, vel particulare, 600. Aliud personale; *ib.* Aliud mixtum, *ib.*

Interdicto generali quænam contineantur, et quanam obligentur, 600. Interdicto populo non censetur interdictus clericus, et e contra, *ib.* Sub generali interdicto cleri non veniunt religiosi utriusque sexus, *ib.* Nec episcopi, nec prælati, nec canonici cathedrales, *ib.* Sub interdicto generali populi, vel cleri alicujus loci non censetur interdictus ecclesiæ, vel alia loca sacra talis loci, 601. Sub interdicto civitatis comprehenduntur etiam suburbia, *ib.* Sub interdicto ecclesiæ comprehenduntur etiam capellæ, ac cæmeteria contigua, non item separata, *ib.* Differentia aliqua inter generale, et particulare interdictum locale, *ib.* Interdicto cæmeterio, vel polluto non censetur interdicta vel polluta ecclesia, *ib.* Interdicta civitate vel diocesi, censetur etiam interdicta ecclesia cathedralis, *ib.* Ad servandum interdictum locale tenentur omnes, etiam regulares, incolæ, et extranei, *ib.* Qui causam dederunt interdicto locali, in quovis, etiam non interdicto loco, prohibentur celebrare, et audire divina, 602.

Interdictum violantes graviter peccant, 604. Et clerici incurrunt irregularitatem, *ib.* Suspenduntur ab officio, et beneficio, *ib.* Privantur voce activa, et passiva eligendi, *ib.* Perdunt privilegium sepulturæ tempore interdicti, *ib.* Regulares non servantes interdictum sunt excommunicati, *ib.* Regulares non tantum servare, sed etiam publicare tenentur interdicta ab ordinariis lata, *ib.* Salvis tamen eorum privilegiis, 605. Laici violantes interdictum, et alios violare facientes peccant graviter, et sunt excommunicati. Interdictum contra civitatem etiam suburbia comprehendit, VII, 116. Interdicti pœna minor est quam excommunicationis, 169.

Interdicti effectus quinam, et quomodo intelligendi, *ib.* Sunt privatio quorundam, non omnium sacramentorum, *ib.* Sacramentum baptismi dari potest omnibus tempore interdicti, *ib.* Sicut et sacramentum confirmationis, exceptis specialiter interdictis, *ib.* Item sacramentum pœnitentiæ, exceptis nonnullis casibus, *ib.* Non item sacramentum eucharistiæ; nec extreme unctionis, nec ordinis, *ib.* Nisi in periculo mortis, *ib.*

Alius interdicti effectus est privatio divinarum officiorum, *ib.* Qui tamen nullum limitatus est hodie, 603. Ita, ut missæ et alia divina tempore interdicti generalis quotidie celebrari valeant, dummodo fiat non pulsatis campans, *ib.* Submissa voce, *ib.* Janus clausis, *ib.* Personaliter interdictis, et qui interdicto causam dederunt, exclusis, *ib.* In testis Paschatis, Pentecostes, Assumptionis B. V. Mariæ, et corporis Christi interdictum censetur suspensum, *ib.* Alius interdicti effectus est privatio sepulturæ ecclesiasticæ, *ib.* Limitatur tamen hic effectus, et quomodo, 604. Si quis in loco interdicto sepelitur, non est amplius exhumandus, *ib.*

INTERPRETATIO generatim, quid, I, 178. Alia fit per modum declarationis, alia per modum suppletionis, *ib.* Interpretatio per modum declarationis, dicitur litteralis; nec est propria interpretatio, *ib.* Interpretatio per modum suppletionis, 179. Hæc est propria interpretatio, *ib.* Afferuntur quædam hujus exempla, *ib.* Concessa potestate interpretandi statuta qualis concedatur, *ib.* Clausula, quod statuta non recipiant interpretationem, quid operetur, *ib.* Interpretatio ex parte causæ efficientis, quomodo dividatur, *ib.* Interpretatio necessaria, seu authentica, quæ, 180. Interpretatio generalis scripta, *ib.* Et generalis non scripta, *ib.* Interpretatio necessaria et particularis, quæ, *ib.* Et cur sic dicatur, *ib.* Interpretatio non necessaria, seu probabilis ac doctrinalis, quæ, 181. Interpretationis ex parte causæ formalis sunt quinque species, *ib.* Nempe, interpretatio translativa, *ib.* Declarativa, seu verborum expositiva, *ib.* Correctiva, *ib.* Restrictiva, *ib.* Et extensiva, quid, *ib.* Interpretatio authentica legis, an debeat publicari solemniter, ut obliget, 182. Mera legis declaratio non est publicanda, bene tamen interpretatio legis proprie dicta; et cur, *ib.* Interpretatio legis quomodo differat ab epicheia, 183. Regulæ in legum interpretatione observandæ declarantur, 184. Legislator majori cum libertate interpretatur legem, quam inferior, 183. Vide infra *Legum interpretatio*. Interpretatio rescriptorum, et privilegiorum qualiter fiat, 236, 238.

INTERPRETARI legem, et privilegia ad quem pertineat, IV, 613.

Interpretatio non admittitur in claris. Vide *Clara*. Interpretatio verborum. Vide *Verborum significatio*. Interpretatio faciendâ est contra eum qui legem apertius dicere potuit, VII, 132. Est faciendâ ut res valeat potius, quam pereat, 133.

INTERPRETIS dicto creditur, III, 21.

INTERROGATORIA, quid et quomodo fiant, II, 508. Interrogatoria non dantur parti, *ib.* Possuntque per iudicem fieri usque ad prolationem sententiæ, *ib.* Interrogatoria varie differunt a positionibus, *ib.* Et in quibus, *ib.* Interrogari servato juris ordine, quando reus censeatur, 496. Vide infra *Reus an iudici*. Interrogatoria partim gene-

ralia, partim specialia, sunt proponenda in examine testium, III, 62. Interrogatoria generalia, quæ, *ib.* Interrogatoria specialia, quæ, *ib.* Interrogatoria suggestiva, quæ, 63. Suggestio alia aperta, alia palliata, *ib.* Interrogatoria suggestiva sunt prohibita, vitanda, 64. Interrogationes testium debent fieri in genere, gradatim descendendo ad magis specialia, *ib.* Idem procedit in examine rei super crimine admissio, *ib.* Adeo ut confessio rei per suggestionem extorta, non sufficiat ad condemnandum, *ib.* Interrogatoria generalia quæ, et quomodo proponi debeant in processu criminali, VI, 68. Interrogatoria generalia reo proponenda quæ, et quomodo, 82. Interrogatoria specialia testi proponendi regulæ, principia, et praxis, 69. Testi ordinariæ non solent, quamvis possint subinde interrogatoria specialia per ambages proponi, *ib.* Reus vero per ambages interrogatur, et quare, *ib.* Interrogatoria specialia quæ, et quomodo proponi possint, ac debeant reo, 83. Interrogatoria ab advocatione rei, vel ipso reo pro examine testium quando, et quomodo fieri possint ac debeant, 93. Quomodo super ipsis examinari debeant testes, 94. Interrogatoria proponuntur idiomate vernaculo testis, vel rei, et scribuntur idiomate latino, 67.

INTERSTITIA temporum, quibus conferendi sunt ordines, quæ, et cur a jure statuta, I, 462. Nulla certa statuuntur pro ordinibus minoribus, *ib.* Pro aliis requiritur annus, *ib.* Naturalis vel saltem ecclesiasticus, *ib.* Textus notabilis constitutionis Innocentii III, circa ipsa, 463. In interstitiis ordinum ex quibus causis possint dispensari, *ib.* Requiritur major causa in dispensatione quorundam interstitiorum, ac aliorum, *ib.* Et cur, *ib.* Ecclesiæ utilitas, vel necessitas, ut in interstitiis dispensetur, quod censeatur adesse, 464. Cujus sit dispensare in interstitiis, *ib.* Episcopus ordinans alienum subditum cum litteris dimissionis non potest cum eo dispensare quoad interstitia, *ib.* Sed dispensare in istis spectat ad episcopum respectu suorum subditorum, *ib.* An eadem potestas competat vicario generali, atque capitulo sede vacante, *ib.* In interstitiis dispensat episcopus, vel expresse, vel tacite; et quomodo, 465. Potestas dispensandi in interstitiis respectu regularium, an spectet ad episcopum, vel prælatum regularem, *ib.* De quibus regularibus hæc questio procedat, *ib.* Ostenditur dictam potestatem pertinere ad episcopum; et quomodo, *ib.* Nisi quando prælati regulares suis subditis conferunt ordines minores, *ib.* Contra ordinantem, et ordinatum non servatis temporum interstitiis, nullæ sunt pœnæ in jure statuta, 473. Peccat tamen uterque, ac subjacet pœnæ arbitrariæ, 474.

INTESTATUS quis dicatur, IV, 353.

INTRUSUS in beneficio quis censeatur, III, 381. Talis generatim est, qui obtinet beneficium ecclesiasticum sine auctoritate illius, ad quem de jure spectat collatio, *ib.* Sive propria auctoritate, *ib.* Sive aliorum, 382. Sive id faciant, *ib.* Enar-

rantur plures aliæ species intrusionis, *ib.* Quinam intrusorum nomine veniant, quoad effectum regulæ cancellariæ, 583. Effectus intrusionis in beneficium sunt varii, 584. An valeat rescriptum motu proprio obtentum tacita intrusione, 585. Intrusus parochus invalide assistit matrimonio, V, 409.

INVALIDUM DE JURE quid, VII, 51. Invalidum quomodo dicatur firmari *ex nunc*, non *ex tunc*, 52.

INVENTARIUM quid, III, 403, IV, 492. Qualia afferat privilegia, 493. Regulariter loquendo nemo tenetur facere inventarium, *ib.* Limitatur in aliquibus casibus, *ib.* Inventarium quando inchoari et perfici debeat, *ib.* Qui absque inventario hæreditatem adit, sibi damnus exinde imminens imputare debet, VII, 481.

INVENTOR rei alienæ quid facere, quomodo de domino indagare, quamdiu illum expectare, et quid interea cum re inventa agere possit, et debeat, VI, 413.

INVESTITURA quid et quotuplex in beneficiis, IV, 46, 23. Ritus investituræ, *ib.* Investitura feudi quid? coram quibus et quomodo fieri debeat, 287. Quando peti ac renovari valeat, 297, 301.

INVETERATUM quid, I, 284.

INVITUS *nemo cogitur agere*, quomodo intelligendum, II, 427. Invito beneficium non tribuitur, III, 164. Invito beneficium non tribuitur, IV, 70.

IPSE dictio est personalissima, V, 244.

IPSO FACTO, vel ipso jure quando intelligatur privatio, vel punitio, VII, 416.

IRACUNDIÆ calore facta confessio, vel accusatio, an teneat, II, 476, 474.

IRREGULARES, an, et quando prohibeantur eligere, I, 348. Irregularitas inducitur, et prohibetur quis ordinari, ubi vitium corporis, vel impedit exercitium corporis, vel notabilem causat deformitatem, 508. Vide supra *Corpore vitiatum*. Irregularis est leprosus, paralyticus, arripitius, etc., 509. Mutilans seipsum, aut sui mutilationem sine justa causa procurans, fit irregularis, 510. Licet solam partem digiti sibi absciderit, 511. Haud obstante, quod alioquin defectus digiti non inducat irregularitatem, *ib.* Nihilominus habens sex digitos, potest unum rescicare, *ib.* Irregularitas incurritur, quamvis culpa abscedentis sibi membrum, vel partem ejus, non sit notoria, *ib.* Aut ex zelo indiscreto, v. g. animo sedandi libidinem, quis seipsum mutilaverit, *ib.* Castratus in infantia, vel ex justa causa faciens se mutilari, non fit irregularis, *ib.* Dans operam rei illicitæ, ac ex se periculosa, secuta sui mutilatione fit irregularis, *ib.*, 512. Secus si actio illa prava non est ex se periculosa, seu inductiva mutilationis, *ib.* An sit irregularis, qui deprehensus in adulterio, sicque mutilatus amisit virilia, *ib.* Quis possit dispensare super irregularitate orta ex vitio corporis, *ib.*

Irregulares ex homicidio casuali in ebrietate, usum rationis adimente, commisso vere indu-

citur, VI, 375. Secus est si ebrietas usum rationis non adimit, *ib.* Dummodo homicidium prius non intendat, aut rationabiliter prævideat, *ib.* Qui ab experientia scit, se in ebrietate homines periculose invadere, irregularis est, si in ebrietate aliquem occidit, vel mutilat, 376.

IRREGULARITAS bigamiæ oritur ex defectu sacramenti; et cur, I, 513, 515. Bigamia vera inducit irregularitatem, etiam contracta ante baptismum, 514. Solvuntur jura in contrarium militaria, *ib.* Homicidium commissum ante baptismum non causat irregularitatem, bene tamen bigamia; et quæ, et cur, *ib.* Disparitas inter irregularitatem ex occisione hominis, et ex bigamia proveniente, 515. Irregularitas bigamiæ non inducitur propter crimen, sed propter defectum sacramenti, 515, 516. Quis possit dispensare in irregularitate bigamiæ, 517. Vide supra *Bigamia*. Irregularitas ut sic, quid et quotuplex, et quando contrahatur, VI, 559. Quomodo differat ab excommunicatione, et suspensione, *ib.* Irregularitas alia est ex delicto, alia ex defectu, *ib.* Irregularitas nunquam incurritur, nisi in casibus a jure expressis, *ib.* Vel ubi diuturna Ecclesiæ consuetudo, illam induci vult, *ib.* Irregularitas quos pariat effectus, *ib.* Parit privationem ordinis suscipiendi, *ib.* Privationem usus ordinis jam suscepti, *ib.* Ac beneficii suscipiendi, *ib.* Irregularitas ex homicidio justo, quod directe, vel indirecte auctoritate publica causatur, et occasione illius, a quibus contrahatur, VI, 354. Recensentur in compendio, *ib.*

Irregularitas ex accusatione criminali, VI, 354. Omnis coram laico accusans de crimine, pœnam sanguinis promerente, est irregularis, *ib.* Secus est, si coram iudice ecclesiastico accusat, *ib.* Vel nonnisi civiliter ad suum interesse cum potestate contra pœnam sanguinis, *ib.* Sicut nec qui pro eodem interesse pro malefactorem, v. g. furem, capit, et tradit, vel indicat iudici cum apposita protestatione, 355. Qui vero pro interesse extraneo id facit, irregularis est, 355. Accusans civiliter liber est ab irregularitate, et si interne intendat pœnam sanguinis quando, et quomodo fieri debeat ad evitandam irregularitatem, *ib.* Ab irregularitate immunis est, qui criminaliter accusat crimine levi, vel coram iudice ecclesiastico, 356. Vel de crimine in futurum, *ib.* Doctrina practica ad propositum, *ib.*

Irregularitas ex homicidio, vel mutilatione in bello, 361. Si in bello patenter injusto vel unus tantum occiditur, omnes totius exercitus sunt irregulares, *ib.* Exceptis illis, qui præcise spiritualiter adjuvant, *ib.* In bello justo offensivo omnes et soli illi sunt irregulares, qui proprio facto aliquem occidunt, *ib.* Non item qui moraliter certi sunt, a se nullum esse occisum, *ib.* Etiam si clerici sint, 362. Dubitans, an in tali bello aliquis a se sit occisus, pro irregulari habere se debet, *ib.* In bello justo defensivo ab irregularitate immunis sunt tam clerici, quam

laici, qui pro defensione propriæ personæ, vel Ecclesiæ, aut patriæ proprie facto aliquem occidunt, *ib.* Si necessario in tali bello pugnant, *ib.* Secus, si libere, uti milites, nomen militiæ sponte dantes, *ib.* Doctrina practica pro favore illorum, qui sunt vel fuere milites, in causa irregularitatis, 363. Irregularitas ex homicidio, vel mutilatione ob defensionem vitæ, membrorum, famæ, honoris, fortunæ, an et quando contrahatur, 366. Irregularis non est, qui occidit, vel mutilat pro defensione suæ vitæ, aut membrorum injustum invasorem, nisi excedat moderamen inculpatae tutelæ, *ib.* An, et quando censeatur servare moderamen inculpatae tutelæ, qui occidit, vel vulnerat, dum fuga salvare se posset, 366. Ab irregularitate quoque immunis est, qui servato moderamine inculpatae tutelæ occidit, vel mutilat pro defensione rerum temporalium, 368. Ab eadem immunes sunt non tantum qui pro defensione propriæ, sed etiam qui pro defensione alienæ vitæ, membrorum, et bonorum fortunæ, occidunt injustum invasorem, servato moderamine inculpatae tutelæ, 370. Etiam pro necessaria defensione famæ commissum homicidium, vel mutilatio immunis est ab irregularitate, 371. Irregularitas ex homicidio mere casuali, ex opere licito secuto, nulla incurritur irregularitas, *ib.* Adducuntur pro praxi varii casus, *ib.* Ratione carentes aliquem occidentes ab irregularitate immunes sunt, *ib.* Qui homicidium casuale, vel mutilationem ex opere licito committit, irregularis est, si ex culpa gravi omittit debitam diligentiam cavendi mortem, aut mutilationem, *ib.* Uti fieri potest apud magistros, parentes, etc., in correctione morum discipulorum, 372. Secundum aliquos levis culpa in vitanda morte alterius casuali sufficit ad irregularitatem, *ib.* Sed probabilius requiritur culpa gravis, *ib.* In actionibus licitis, omni periculo mortis carentibus, nulla est obligatio adhibendi specialem diligentiam de cavenda morte alterius, 373. Irregularitas ob homicidium casuale ex opere illicito secundum aliquos semper sequitur, *ib.* Probabilius respondetur cum distinctione de opere illicito ex natura sua inducens, vel annexum habens mortis, aut mutilationis periculum, et de actione illicita id non habente, *ib.* Clerici medicinam, vel chirurgiam exercentes, irregulares sunt, si mors inde casualiter sequatur, 374. Non item si mere casualiter sequatur ex ipsorum venatione, *ib.* Irregularitas ex homicidio per alium, meo nomine facto, non incurritur, VII, 39.

Irregularitatis ex homicidio, vel mutilatione secuta dispensatio. Vide *Dispensatio irregularitate ex homicidio, vel mutilatione secuta*.

Irregularitatis in pœna dispensare quis possit? Vide *Dispensatio in irregularitate ut sic*.

Irregularitatem ex delicto quænam crimina inducant, VI, 559. Illam inducunt reiteratio baptismi, *ib.* Violatio censurae, 360. Indebita susceptio ordinis, *ib.* Hæresis, et apostasia a fide, *ib.* Homici-